

Verdeel de schaarste

Sietske Waslander

Didactiefonline, mei 2019

Het lerarentekort vreet langzaam maar gestaag aan de onderwijsfundamenten. Het tekort heeft ook gevolgen voor gelijke kansen. Op scholen met meer leerlingen met een migratieachtergrond is het tekort aan leraren nog groter dan elders. Scholen voor speciaal onderwijs hebben nog grotere tekorten dan reguliere scholen. Met andere woorden: leerlingen die voor hun kansen het meest afhankelijk zijn van de school, zitten op scholen waar de tekorten het meest nijpend zijn.

De zorg kampt ook met tekorten. Daar wordt steeds duidelijker dat de schaarste aan personeel desastreuze gevolgen heeft voor kwetsbare jongeren. Een steeds groter deel van de zorgverleners biedt als zelfstandige zonder personeel (zzp'er) zijn diensten aan. Dat geeft niet alleen minder organisatorische rompslomp – waar professionals zo'n hekel aan hebben – maar ook meer grip op het werk. Het tekort is vaak zo groot dat de zzp'ers zelf kunnen bepalen wanneer ze wel of niet willen werken. Zo ondervangen ze bijvoorbeeld de nadelen van wisseldiensten.

Het tekort aan personeel en de groei van het aantal zzp'ers zorgen voor meer wisselingen in zorgteams. Het is niet zo verrassend dat die wisselingen nadelig zijn voor het zorgklimaat en dat jongeren die in behandeling zijn daarop reageren. Er zijn meer incidenten en die incidenten escaleren ook vaker. Er zijn zelfs indicaties dat er grotere risico's zijn op zelfdodingen.

In het onderwijs gaan de nadelige effecten van het lerarentekort gelukkig niet over leven of dood. Dat neemt niet weg dat die nadelige effecten voor leerlingen – en hun ouders – heftig en ontwrichtend kunnen zijn. Dat het aantal thuiszitters en verwijzingen naar het speciaal onderwijs weer toenemen, is een teken aan de wand.

De verdeling van schaarse hulpbronnen – leraren – wordt nu overgelaten aan de onzichtbare hand van de markt. De gevolgen waren voorspelbaar, en doen zich nu ook daadwerkelijk voor. Het wordt tijd dat de beste leraren hun kwaliteiten inzetten voor leerlingen die dat het hardst nodig hebben. De overheid moet in actie komen.